

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Τηλ. : 210-6411526
Fax : 210-6411523

Αθήνα 25/9/2015

Αρ. Πρωτ. 2901

Αρ. Γνωμοδ. 3

Προς

Το Γραφείο Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος

Σχετ. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 12241/3-6-2015 έγγραφό σας.

Θέμα : Περί της νομικής φύσης του προβλεπόμενου από το άρθρο 25 του Ν 1882/1990 εγκλήματος της μη καταβολής των βεβαιωμένων στο δημόσιο ταμείο χρεών.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. **12241/2015** έγγραφο του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος, ζητείται η γνώμη μας περί της νομικής φύσης του εγκλήματος του άρθρου 25 του Ν 1882/1990 και ειδικότερα περί του εάν πρόκειται περί ενός ενιαίου εγκλήματος, όταν στον ίδιο πίνακα περιλαμβάνονται περισσότερα ληξιπρόθεσμα χρέη, ή περί πραγματικής

συρροής εγκλημάτων που τελούνται κατ' εξακολούθηση, καθώς και περί του χρόνου τέλεσης της πράξης ή των πράξεων, στην περίπτωση αυτή . Επί του ζητήματος αυτού η γνώμη μας είναι η εξής :

Το κατ' εξακολούθηση έγκλημα ρυθμίζεται στο κεφάλαιο περί της συρροής εγκλημάτων του Π.Κ και ειδικότερα στο άρθρο 98 παρ. 1 και 2 . Η βασική διάταξη είναι εκείνη της πρώτης παραγράφου του ως άνω άρθρου, με την οποία ορίζεται ότι αν περισσότερες από μία πράξεις του ίδιου προσώπου συνιστούν εξακολούθηση του ίδιου εγκλήματος, το δικαστήριο μπορεί, αντί να εφαρμόσει τη διάταξη του άρθρου 94 παρ. 1, να επιβάλει μία και μόνο ποινή, κατά την επιμέτρηση της οποίας λαμβάνει υπόψη του το όλο περιεχόμενο των μερικότερων πράξεων. Παρά τις σημαντικές επιστημονικές διαφωνίες σχετικά με την φύση του κατ' εξακολούθηση εγκλήματος, οι οποίες εξακολουθούν να υπάρχουν άλυτες μέχρι και σήμερα, από την διάταξη του άρθρου 98 §1 του Π.Κ προκύπτει ότι το έγκλημα τούτο αντιμετωπίζεται από τον νομοθέτη ως μια ιδιάζουσα περίπτωση ομοειδούς πραγματικής συρροής εγκλημάτων, επί της οποίας, όμως, το δικαστήριο, αντί της συνολικής ,μπορεί να επιβάλλει μια ενιαία ποινή, συνεκτιμώντας κατά την επιμέτρησή της την απαξία όλων των μερικότερων πράξεων. Οι επιμέρους όμως πράξεις του κατ' εξακολούθηση εγκλήματος, διατηρούν σε αρκετές περιπτώσεις την αυτοτέλειά τους. Οι περιπτώσεις αυτές, είναι: α) της παραγραφής (άρθρο 111 Π.Κ), αφού κάθε επιμέρους πράξη υπόκειται σε αυτοτελή παραγραφή (Α.Π 980/2007, Α.Π 1226/2007, Α.Π 1150/2006, Α.Π 23/2005, Α.Π 1051/2000,Ποιν Χρον. ΝΑ 257), β) του δεδικασμένου (άρθρο 57 Κ.Π.Δ), το οποίο καλύπτει αυτοτελώς κάθε επιμέρους πράξη και όχι το σύνολο του κατ' εξακολούθηση εγκλήματος, ή πράξεις που αποκαλύφθηκαν μεταγενέστερα (Α.Π 1737 ΠοινΧρον ΝΑ 728, Α.Π 926/1980ΠοινΧρον ΛΑ 59, και γ) της προθεσμίας υποβολής εγκλήσεως (άρθρο 117 παρ.1 του Π.Κ), η οποία, κατά την κρατούσα σ' εμάς εκδοχή, αρχίζει αυτοτελώς για κάθε επιμέρους πράξη (βλ περί των ανωτέρω Συστηματική Ερμηνεία του Π.Κ , υπό το άρθρο 98, σελίδες 1211 και 1212).

Διαφορετική, ωστόσο, είναι η ποινική αντιμετώπιση του κατ' εξακολούθηση εγκλήματος στο πλαίσιο της ρύθμισης της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 98 του Π.Κ, παράγραφου η οποία προστέθηκε με το άρθρο 14 του Ν 2721/1999, με την οποία ορίζεται ότι « η αξία του αντικειμένου της πράξεως και η περιουσιακή βλάβη ή το περιουσιακό όφελος που προκύπτουν από την κατ' εξακολούθηση τέλεση του εγκλήματος λαμβάνονται συνολικά υπόψη αν ο δράστης απέβλεπε με τις μερικότερες πράξεις του στο αποτέλεσμα αυτό. Στις περιπτώσεις αυτές ο ποινικός χαρακτήρας της πράξεως προσδιορίζεται με βάση τη συνολική αξία του αντικειμένου και τη συνολική περιουσιακή βλάβη ή το συνολικό περιουσιακό όφελος που ανάλογα με το έγκλημα επήλθε ή σκοπήθηκε». Σε αντίθεση με την ρύθμιση της πρώτης παραγράφου του άρθρου 98 Π.Κ, στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου το κατ' εξακολούθηση έγκλημα αντιμετωπίζεται ως ένα ενιαίο έγκλημα , με συνέπεια οι επιμέρους πράξεις να χάνουν την αυτοτέλειά τους. Τούτο έχει τις εξής συνέπειες : α) ο χρόνος παραγραφής του ενιαίου αυτού κατ' εξακολούθηση εγκλήματος, αρχίζει από τον χρόνο τέλεσης της τελευταίας μερικότερης πράξης, ο δε χρόνος συμπλήρωσής της προσδιορίζεται με βάση το πλαίσιο ποινής του οικείου εγκλήματος στην βαρύτερη μορφή του β) επί του εγκλήματος αυτού εφαρμόζεται ο νόμος που ισχύει κατά τον χρόνο τέλεσης της τελευταίας μερικότερης πράξης, έστω και αν είναι αυστηρότερος γ) το δεδουλευμένο που προκύπτει για το ενιαίο κατ' εξακολούθηση έγκλημα, καλύπτει και τις μερικότερες πράξεις που αποκαλύφθηκαν μεταγενέστερα, αποτελούσαν όμως τμήμα του εγκλήματος αυτού δ) η καθ' ύλη αρμοδιότητα του αρμόδιου για την εκδίκαση του ενιαίου αυτού εγκλήματος δικαστηρίου, καθορίζεται με βάση το πλαίσιο ποινής του οικείου εγκλήματος, στην βαρύτερη μορφή του που συγκροτείται από το άθροισμα των μερικότερων πράξεων (βλ Κ . Φελουτζή το κατ' εξακολούθηση έγκλημα, μια προσπάθεια προσδιορισμού της έννοιας και της δικαιολογητικής του βάσης, ΠοινΧρον ΜΘ.407). Η διάταξη του άρθρου 98 παρ.2 του Π.Κ. έχει ως πρότυπό της την

διάταξη του άρθρου 16 παρ.2 του Ν. Δ 2576/1953 με την οποία ορίζεται ότι « οσάκις, εις τας περιπτώσεις του άρθρου 1 παρ.1 του Ν 1608/1950 το έγκλημα επράχθη κατ' εξακολούθηση δια πολλών μερικωτέρων πράξεων, διά τον κατά το αυτό άρθρον προσδιορισμόν του επιτευχθέντος ή επιδιωχθέντας οφέλους του πράξαντος, ή της προσγενομένης ή της οπωσδήποτε απειληθείσης ζημίας, καθώς επίσης δια τον προσδιορισμόν του αντικειμένου του εγκλήματος ως ιδιαίτερως μεγάλης αξίας, λαμβάνεται υπ' όψιν το όλον περιεχόμενον των μερικωτέρων πράξεων», με την οποία εισήχθη το πρώτον στην ελληνική έννομη τάξη, ένα σύστημα αθροιστικού υπολογισμού του οφέλους ή της ζημίας από τις μερικότερες πράξεις των κατ' εξακολούθηση εγκλημάτων του άρθρου 1 του Ν 1608/1950. Με την διαφορά ότι το άρθρο 98 παρ.2 του Π.Κ δεν υιοθετεί το αντικειμενικό αθροιστικό σύστημα του άρθρου 16 παρ.2 του Ν 2576/1953, αλλά εξαρτά την δυνατότητα σωρευτικής αποτίμησης του οφέλους ή της ζημίας που επήλθαν από το σύνολο των μερικότερων πράξεων, από την πρόσθετη υποκειμενική προϋπόθεση ότι ο δράστης σχεδίαζε εξ αρχής να προσπορισθεί περιουσιακό όφελος ανώτερο εκείνου που τίθεται στον νόμο (βλ Α Τζανετή: Το αθροιστικό σύστημα στο κατ' εξακολούθηση έγκλημα κ.λπ ΠοινΧρον Ν. 854). Από την νομολογία έχει γίνει δεκτό ότι με την διάταξη του άρθρου 16 παρ.2 του Ν 2576/1953, καταργήθηκε η αυτοτέλεια των επιμέρους πράξεων του άρθρου 1 του Ν 1608/1950 που τελούνται κατ' εξακολούθηση, η κάθε μία από τις οποίες ανάγεται σε κακούργημα, το αξιόποινο των οποίων εξαλείφεται λόγω παραγραφής μόνο με την πάροδο του χρόνου παραγραφής για το ενιαίο κατ' εξακολούθηση έγκλημα (ΑΠ 466/2002 ΠοινΧρον ΝΓ, 15, ΑΠ 1568/1983 Ποιν.Χρον.ΛΔ, 516 με σύμφωνη πρόταση Κ. Σταμάτη).

Με την διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 του Ν. 1882/1990, όπως το άρθρο αυτό ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 23 παρ. 1 του Ν. 2523/1997 οριζόταν ότι η παραβίαση της προθεσμίας καταβολής, κατά τις διατάξεις που ίσχυαν κάθε φορά, των χρεών προς το Δημόσιο, που ήταν

βεβαιωμένα στις αρμόδιες υπηρεσίες, εφόσον αυτή αναφερόταν στη μη καταβολή τριών συνεχών δόσεων ή, προκειμένου για χρέη που καταβάλλονταν εφάπαξ, σε καθυστέρηση πέραν των δυο μηνών από τη λήξη του χρόνου καταβολής τους, διωκόταν, ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου των ανωτέρω υπηρεσιών προς τον εισαγγελέα πρωτοδικών της έδρας τους, και τιμωρείτο με ποινή φυλακίσεως, κατά τις διακρίσεις των επόμενων εδαφίων της ίδιας παραγράφου του άρθρου αυτού, ανάλογα με το είδος του οφειλομένου χρέους και το ποσό της ληξιπρόθεσμης οφειλής. Η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 23 παρ. 1 του Ν. 2523/1997. Με το άρθρο αυτό αφενός μεν ποινικοποιήθηκε η μη καταβολή χρεών και προς τρίτους (πλην ιδιωτών), που εισπράττονταν από τις δημόσιες υπηρεσίες ή τα τελωνεία, αφετέρου δε αυξήθηκε το ύψος του ποσού, το οποίο, όταν οφειλόταν, καθιστούσε αξιόποινη την καθυστέρηση της καταβολής του, και έτσι πράξεις που προηγουμένως ήταν αξιόποινες, καθίσταντο πλέον ανέγκλητες, αν το ύψος της ληξιπρόθεσμης οφειλής δεν υπερέβαινε το όριο του 1.000.000 δρχ. προκειμένου για δάνεια και παρακρατούμενους ή επιρριπτόμενους φόρους και τα 2.000.000 δρχ. όταν επρόκειτο για τους λοιπούς φόρους και χρέη γενικά. Η ίδια διάταξη αντικαταστάθηκε εκ νέου με το άρθρο 34 παρ.1 του Ν. 3220/2004, του οποίου η ισχύς άρχιζε από την 1-1-2004 και ορίστηκε ότι η καθυστέρηση καταβολής των βεβαιωμένων στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (ΔΟΥ) και τα τελωνεία χρεών προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών, διωκόταν, ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου της ΔΟΥ ή του Τελωνείου προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της έδρας τους, και τιμωρείτο με ποινή φυλάκισης: α) τεσσάρων τουλάχιστον μηνών, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων, μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, ο οποίος συνόδευε υποχρεωτικά την ως άνω αίτηση,

υπερέβαινε το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, β) έξι τουλάχιστον μηνών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α, υπερέβαινε το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ, γ) ενός τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α, υπερέβαινε το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ. Η ίδια διάταξη τροποποιήθηκε εκ νέου με το άρθρο 3 παρ.1 του Ν 3943/2011 ως εξής : «1. Οποιος δεν καταβάλλει τα βεβαιωμένα στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τα τελωνεία χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης: α) έως ένα έτος, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, που αναφέρεται στην παράγραφο 5, υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. β) έξι τουλάχιστον μηνών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α, υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ. γ) ενός τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α, υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. δ) τριών τουλάχιστον ετών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α, υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Χρόνος τέλεσης του αδικήματος είναι το χρονικό διάστημα από την παρέλευση των τεσσάρων μηνών μέχρι τη συμπλήρωση χρόνου αντίστοιχου με το 1/3 της κατά περίπτωση προβλεπόμενης προθεσμίας παραγραφής...». Εξάλλου με το άρθρο 3 παρ.1 εδάφιο γ του ίδιου νόμου, προστέθηκε παράγραφος 9 στην διάταξη αυτή , με την οποία ορίστηκε ότι « προκειμένου περί χρεών της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ήδη ληξιπρόθεσμων κατά την έναρξη ισχύος της παρούσης παραγράφου, τα ποινικά αδικήματα των περιπτώσεων

α, β, γ και δ της παραγράφου αυτής, τελούνται με τη συνέχιση της μη καταβολής τους μετά την πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος των διατάξεων της παρούσας παραγράφου.» Η ίδια τέλος διάταξη τροποποιήθηκε εκ νέου με το άρθρο 20 του Ν 4321/2015 ως εξής : «1. Όποιος δεν καταβάλλει τα βεβαιωμένα στη Φορολογική Διοίκηση χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) μηνών τιμωρείται με ποινή φυλάκισης: α) Ενός (1) τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. β) Τριών (3) τουλάχιστον ετών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α, υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Η ποινική δίωξη ασκείται ύστερα από αίτηση του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή των Ελεγκτικών Κέντρων ή του Τελωνείου προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της έδρας τους, που συνοδεύεται υποχρεωτικά από πίνακα χρεών, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων...». Από την αντιπαραβολή των διατάξεων που διαχρονικά ίσχυσαν αναφορικά με το έγκλημα του άρθρου 25 παρ1 του Ν 1882/1990, προκύπτει ότι η παρέμβαση που μετέβαλε ουσιαστικά τα περιγραφικά του στοιχεία, ήταν εκείνη που έγινε με το άρθρο 34 του Ν 3220/2004 . Ο μεταγενέστερος νόμος 3943/2011 αφ' ενός μεν ποινικοποίησε την μη καταβολή χρεών που υπερέβαιναν το ποσό των 5.000 ευρώ και αύξησε το ύψος των ποινών ανάλογα με το ποσό του βεβαιωμένου ληξιπρόθεσμου χρέους, αφ' ετέρου δε προσέθεσε εδάφιο με το οποίο προσδιόρισε διαφορετικά τον χρόνο τέλεσής του και το καθιέρωσε ex lege ως διαρκώς αυτόφωρο, ενώ ο ήδη ισχύων νόμος Ν 4321/2015 ,αφ' ενός μεν ανέβασε το κατώτατο όριο του χρέους, πέραν του οποίου η πράξη καθίσταται

αξιόποινη στα 50.000 ευρώ, αφ' ετέρου δε κατήργησε το εδάφιο του άρθρου 3 του Ν 3943/2011 που καθιστούσε το έγκλημα διαρκώς αυτόφωρο. Στην εισηγητική έκθεση επί του άρθρου 34 του Ν 3220/2004, αναφέρεται ότι : α) το ποινικό αδίκημα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και λοιπών βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων εσόδων στις ΔΟΥ και τα Τελωνεία αντιμετωπίζεται πλέον ενιαία ως προς τον χρόνο διαπράξεώς του, ανεξάρτητα από τον τρόπο καταβολής των χρεών, σε δόσεις ή εφάπαξ, β) στο κατώτερο ληξιπρόθεσμο ποσό οφειλής, για την οποία ζητείται η ποινική δίωξη, υπολογίζονται, μαζί με τη βασική οφειλή, και οι λοιπές επιβαρύνσεις, όπως οι τόκοι και οι προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, γ) οι ποινές καθορίζονται με βάση το κατώτερο ποσό συνολικής κατά οφειλέτη ληξιπρόθεσμης οφειλής, ανεξάρτητα από το είδος του χρέους (παρακρατούμενοι ή επιρριπτόμενοι φόροι, δάνεια με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου κ.λπ.) και δ) ότι αυξάνονται τα όρια του χρέους για τη μη καταβολή του οποίου ζητείται η ποινική δίωξη του οφειλέτη. Από την γραμματική διατύπωση, αλλά και από την αιτιολογική έκθεση του άρθρου 34 του Ν 3220/2004, προκύπτει ότι από το έτος 2004 και εντεύθεν το αδίκημα του άρθρου 25 του Ν 1882/1990 διαμορφώθηκε ως ενιαίο (αθροιστικό) έγκλημα κατά το πρότυπο του άρθρου 16 παρ 2 του Ν 2576/1953 και όχι εκείνο του άρθρου 98 παρ.2 , αφού , κατά τον νόμο, απλώς αθροίζονται τα χρέη του πίνακα που συνοδεύει την αίτηση δίωξης και το ποσό που προκύπτει από την άθροιση αυτή θεωρείται ως ένα ενιαίο χρέος, χωρίς να απαιτείται η πρόσθετη προϋπόθεση του άρθρου 98 παρ.2 του Π.Κ, ο υπαίτιος δηλαδή να αποβλέπει εξ αρχής στην μη καταβολή του ποσού αυτού, το οποίο, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να είναι ανώτερο των ελαχίστων ορίων που τίθενται στο ίδιο άρθρο, με τις εκεί παραλλαγές του. Προς την ερμηνευτική αυτή εκδοχή συνηγορεί και η διατύπωση που στερεότυπα επαναλαμβάνεται σε όλα τα εδάφια της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου, μετά την τροποποίησή του με το Ν. 3220/2004, στην οποία γίνεται αναφορά σε « συνολικό χρέος», και όχι σε «χρέη», γίνεται δηλαδή

χρήση του ενικού και όχι του πληθυντικού, όπως θα έπρεπε, εάν κάθε χρέος διατηρούσε την αυτοτέλεια του. Συνακόλουθα, όσα έχουν γίνει δεκτά από την νομολογία, αναφορικά με την ερμηνεία του άρθρου 16 παρ.2 του Ν 2576/1953, ισχύουν και ενταύθα, με κυριότερη την παραδοχή ότι τα χρέη του πίνακα που συνοδεύει την αίτηση δίωξης, χάνουν την αυτοτέλειά τους, και συνεπώς η έναρξη του χρόνου παραγραφής στην περίπτωση του αδικήματος αυτού, αρχίζει από την τέλεση της τελευταίας μερικότερης πράξης, δηλαδή τέσσερις μήνες αφότου καταστεί ληξιπρόθεσμο το τελευταίο χρέος του πίνακα. Σημειώνεται ότι μετά την αντικατάσταση της παραγράφου 7 του άρθρου 25 του Ν 1882/1990 με το άρθρο 34 παρ.2 του Ν 3220/2004, δεν υπάρχει ως προς το αδίκημα αυτό ειδική ρύθμιση σχετικά με το θέμα της παραγραφής και συνεπώς ως προς αυτό ισχύουν οι κοινές περί του χρόνου τελέσεως και παραγραφής διατάξεις των άρθρων 17, 111, 112 και 113 του Π.Κ (ολομ Α.Π 2/2011 Ποιν Χρον.ΞΑ 660) .

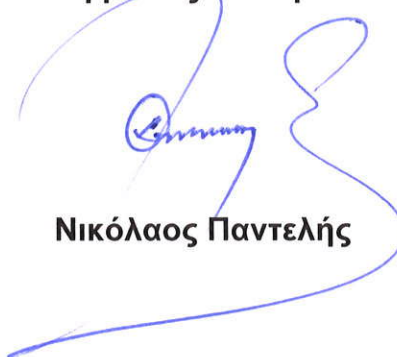
Η άποψη ότι μετά την τροποποίηση του άρθρου 25 του Ν 1882/1990 με το άρθρο 34 του Ν 3220/2004, το σχετικό έγκλημα έχει πλέον διαμορφωθεί ως ενιαίο (αθροιστικό) και όχι ως έγκλημα κατ' εξακολούθηση, έχει γίνει δεκτή και από την νομολογία . Ειδικότερα στο σκεπτικό της υπ' αριθμ. 204/2014 απόφασης του Αρείου Πάγου, σημειώνεται ότι στην περίπτωση αυτή «δεν πρόκειται για κατ' εξακολούθηση έγκλημα, ήτοι για περισσότερες πράξεις τελεσθείσες με ενότητα δόλου, αλλά ο νόμος, κυριαρχικώς, θεωρεί, πλέον, ότι τα περιεχόμενα σε κάθε πίνακα χρέη, μη καταβληθέντα, συνιστούν ένα και μόνον έγκλημα, της μη καταβολής του αθροίσματος των χρεών του πίνακος και δη με χρόνο τελέσεως τη συμπλήρωση τετραμήνου από του χρόνου μη καταβολής αυτών.....» . Την ίδια άποψη ακολουθεί και η υπ' αριθμ. 1095/2014 απόφαση του Αρείου Πάγου .Αντίθετα, δεν μας ευρίσκει καθόλου σύμφωνους, για τους λόγους που εκθέτουμε ανωτέρω, η υπ' αριθμ. 965/2014 απόφαση του Αρείου Πάγου με την οποία κρίθηκε ότι με την διάταξη του άρθρου 25 του Ν 1882/1990 ο

νομοθέτης εισήγαγε ένα «οιονεί ενιαίο έγκλημα» που χαρακτηριστικό του είναι «ο συνολικός σχεδιασμός» του δράστη, και ότι με την μεθόδευση αυτή ο νομοθέτης «αποβλέπει αλλά και περιορίζεται μόνον στο θέμα της ποινικής μεταχειρίσεως του τελευταίου με τον σχηματισμό ενιαίας ποινής, με βάση τους θεσμούς του ουσιαστικού δικαίου και τις δικονομικές προϋποθέσεις που επιτρέπουν την υλοποίηση της. Ως προς τα υπόλοιπα όμως στοιχεία του εγκλήματος, δεν μεταβάλλεται η επιλήψιμη συμπεριφορά σε ενιαία αλλά παραμένει εξακολουθητική, όλα δε τα ζητήματα που ανακύπτουν και αφορούν στους λόγους άρσεως του αδίκου χαρακτήρα της πράξης και του καταλογισμού, εξαλείψεως του αξιοποίνου, παραγραφής, απόπειρας και συμμετοχής, επιλύονται για καθεμία επί μέρους πράξη ξεχωριστά». Και δεν μας ευρίσκει σύμφωνους η απόφαση αυτή, αφ' ενός μεν γιατί δεν είναι σύμφωνη με το γράμμα και το πνεύμα του νόμου και της εισηγητικής του έκθεσης επί του σχετικού άρθρου 34 του Ν 3220/2004 , αφ' ετέρου δε γιατί δεν παρατίθενται στο σκεπτικό της επιχειρήματα που στηρίζουν την θέση της, εν τέλει δε με τις παραδοχές περί «οιονεί ενιαίου εγκλήματος» και όσων ακολουθούν στην συνέχεια, επιχειρείται, αναφορικά με την ίδια διάταξη, η ταυτόχρονη εφαρμογή και των δύο παραγράφων του άρθρου 98 του Π.Κ (περί ομοειδούς πραγματικής συρροής, και ενιαίου εγκλήματος), πράγμα άτοπο.

Η παράγραφος 9 του άρθρου 25 του Ν 1882/1990 τέλος, εισάγει διάταξη μεταβατικής ισχύος, αφού αναφέρεται σε χρέη τα οποία ήταν ήδη ληξιπρόθεσμα κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του Ν 3943/2011(31-3-2011). Με την διάταξη αυτή (παρόμοια δεν επαναλήφθηκε στον Ν 4321/2015) ο νόμος παρέσχε μια χαριστική προθεσμία σε οφειλότες του δημοσίου, προκειμένου να τακτοποιήσουν εντός αυτής τις ήδη ληξιπρόθεσμες κατά την δημοσίευση του νόμου τούτου, οφειλές τους. Συνακόλουθα, όσα χρέη ήταν ήδη ληξιπρόθεσμα κατά την δημοσίευση του Ν 3943/2011 και δεν πληρώθηκαν εντός της ως άνω προθεσμίας , έχουν ως χρόνο τέλεσης τους

την 1-8-2011. Τα εκτιθέμενα στην προς εσάς από 2-3-2015 αναφορά της επίκουρης Εισαγγελέως Οικονομικού Εγκλήματος Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με την οποία σχετικά με το ζήτημα αυτό εκδίδονται αντιφατικές αποφάσεις από τα δικαστήρια της Θεσσαλονίκης, μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο στα πλαίσια αναιρετικού ελέγχου για τον λόγο της εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Νικόλαος Παντελής

Κοινοποίηση : α) Υπουργείο Δικαιοσύνης

β) κ. Εισαγγελείς Εφετών του Κράτους και δι' αυτών στους
Εισαγγελείς Πρωτοδικών περιφέρειας τους

Α.Σ.

